Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 30.

Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetŭ.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşovŭ şi la următórele Birourĭ de anuncĭurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Dannebar*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Bucurescĭ: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-riĭ de Duminecă 2 fl. pe anŭ.

Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.

Abonamentulŭ pentru Braşovŭ
la administraţiune, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 44. Braşovŭ, Sâmbătă, 25 Februarie (9 Martie) 1895.

Cu Banffy, orĭ fără Banffy?

Braşovŭ, 24 Februarie v. 1895.

In cele din urmă s'a încheiatŭ desbaterea asupra bugetului în camera ungară. Erĭ au ţinutŭ discursurile lorŭ finale Apponyi şi Ugron şi pentru adĭ s'a anunţatŭ la cuvêntŭ ministru preşedinte Banffy, care în totŭ timpulŭ discusiunei şi a fostŭ impusŭ cea mai mare reservă.

Nicĭ nu-i mirare, că a fostŭ aşa de reservatŭ d-lŭ Banffy, căcĭ posiţiunea lui, faţă cu atacurile vehemente din tóte părţile, era fórte grea şi delicată. Aderenţii lui Apponyi tăcură unŭ asaltŭ puternicŭ contra lui şi a guvernului, şi nu puţină consternare a produsŭ în şirurile partidei dela putere şi neaşteptatulŭ ajutorŭ, ce l'a primitŭ Apponyi în cestiunea postulatelorŭ sale militare din partea contelui Szapary.

Cu stânga estremă, divisată în două, a avut'o guvernulŭ încât-va mai uşorŭ. Grupulŭ Polony-Ugron l'a atacatŭ cu vehemenţă, dér în schimbŭ grupulŭ Iusth-Eötvös i-a promisŭ, că 'lŭ va sprijinì şi în viitorŭ în cestiunĭ cum e aceea a reformei politice-bisericescĭ.

Deputatulŭ Helfy a declaratŭ, că în anumite casurĭ, când adecă guvernulŭ va voì sĕ realiseze ceva, ce este şi în programulŭ oposiţiei, independenţii din partida Justh-Eötvös nu vorŭ pregeta a-i da ajutorŭ. Din causa acésta Helfy a fostŭ vehementŭ atacatŭ de Beöthy, unulŭ din vorbitorii partidei apponyiste, care dise, că nu este nicĭ parlamentarŭ, nicĭ politicŭ din partea oposiţiei de a observa o ast-felŭ de tactică. Oposiţia e datóre sĕ combată acţiunea şi politica guvernului în totalŭ. Nu numai principiile o despartŭ de guvernŭ, ci şi politica lui esecutivă.

Cum puteamŭ noi, dise Beöthy, sĕ votămŭ pentru proiectele bisericescĭ politice, când scieamŭ, că prin acele se vorŭ numì mai multe mii de conducĕtorĭ de matricule, carĭ vorŭ fi totŭ atâţia corteşĭ séu agenţĭ electoralĭ ai guvernului; acéstă tactică a produsŭ deja desbinare între independiştĭ în dietă, ér în ţéră alegĕtorii lorŭ votéză pentru partida guvernului.

Sprijinulŭ promisŭ guvernului din partea fracţiunei Justh-Eötvös a fostŭ minunatŭ ilustratŭ prin vorbirea calvinului Uray, care a sfătuitŭ pe guvernŭ cum sĕ procédă, ca sĕ esecute mai curêndŭ legile politice-bisericescĭ. Celorŭ ce nu vorŭ sĕ respecteze legea — dise elŭ — guvernulŭ sĕ „li-o scrie pe spinare" şi sĕ clădéscă o închisóre mare cu trei caturĭ, în care sĕ închidă pe Primate şi pe leviţii sĕi, pe aceştia susŭ, că-'sŭ mai sĕrântocĭ, ér pe Primate tocmai în fundulŭ pivniţei.

Este interesantă apariţiunea „ajutorului principiarŭ", ce se pune astfelŭ guvernului în vedere din partea unei părţĭ a stângei estreme, tocmai în nisce momente, când la ordinea dilei e cestiunea fusiunei partidelorŭ, ce pretindŭ a fi amice pactului dela 1867.

Se crede, că acuma, după votarea bugetului, monarchulŭ va lua posiţiă hotărită în cestiunea fusiunei, de care ar continua a se preocupa. Decă Banffy n'a întratŭ în pertractărĭ oficiale cu Apponyi şi Szapary asupra fusiunei, cum a fostŭ anunţatŭ, causa este, că n'a primitŭ împuternicire pentru acestea din partea corónei.

După votarea bugetului coróna are érăşĭ mână liberă şi póte s'aducă ordine în situaţiunea atâtŭ de încurcată parlamentară. Cum o va face? Cu Banffy, orĭ fără de Banffy? Cu dieta actuală, orĭ cu-o nouă dietă? Aceste suntŭ întrebările importante, carĭ aştéptă resolvarea lorŭ.

CRONICA POLITICĂ.

23 Febbruarie.

Reptila guvernamentală din Cluşiu, adecă „Kolozsvár", se ocupă în numĕrulŭ ei de adĭ cu „gravaminele Românilorŭ" din incidentulŭ vorbirei lui Şerbanŭ în dietă. Nu ne impórtă aşa multŭ polemia, ce-o are cu numitulŭ deputatŭ, dér nu putemŭ trece cu vederea următorulŭ pasagiu, ce ilŭ aflămŭ la încheierea numitului articolŭ. Étă ce dice „Kolozsvár": „In zadarŭ amŭ scărĭ censulŭ electoralŭ, ca astfelŭ şi păturile mai de josŭ ale Românilorŭ sĕ ajungă la urnă în mĕsură mai mare; în zadarŭ amŭ pune în praxă esecutarea unelorŭ disposiţiunĭ ale legei de naţionalitate; în zadarŭ ni-amŭ da silinţa a satisface pretensiunile mai blânde ale agitatorilorŭ: căcĭ resultatulŭ tuturorŭ acestora n'ar fi pacea dorită ci dinpotrivă aceea, că amŭ da în mâna duşmanilorŭ noştri neîmpăcaţĭ arme şi mai multe, pentru a asedia independenţa statului nostru. Cestiunea naţionalităţilorŭ trebue s'o resolve statulŭ, nu prin luarea în considerare a programului agitatorilorŭ, ci prin o politică de naţionalitate cu totulŭ independentă, iniţiată de elŭ în tóte direcţiunile şi care se póte esecuta prin propria lui putere. In resolvarea acésta ei nu potŭ ave nicĭ unŭ rolŭ, celŭ multŭ atuncĭ décă îşĭ vorŭ modera luptele de adĭ în modŭ constituţionalŭ şi legalŭ. Pentru acésta însĕ nu e nicĭ unŭ prospectŭ. Nu mai rĕmâne decĭ, decâtŭ aplicarea în pracsă a proverbului strămoşilorŭ lorŭ: „Si vis pacem, para bellum". **Décă î-amŭ frântŭ pe ei, atuncĭ va fi pace. Altfelŭ nu!** — Va sĕ dică, domnii dela „Kolozsvár" au inventatŭ unŭ nou programŭ de „împăcare" faţă cu noi Românii. Şi acestŭ programŭ este: *sĕ-i sdrobimŭ, sĕ-i nimicimŭ, căcĭ altfelŭ n'avemŭ pace*. Nu discutămŭ cu „Kolozsvár" în acestŭ punctŭ, o discuţie fiindŭ de prisosŭ cu nisce şoviniştĭ turbaţĭ, carĭ în ura lorŭ criminală ameninţă făţişŭ, că ne vorŭ sdrobi, ca ei sĕ aibă pace. Sĕ poftéscă, căcĭ Românii le stau la disposiţiă! De altfelŭ „Kolozsvár" merită laudă pentru acéstă sinceră mărturisire!

*

Cu privire la **programulŭ de lucrare alŭ dietei ungurescĭ** foile ungurescĭ aducŭ scirea, că după votarea budgetului pe 1895, guvernulŭ este hotărîtŭ a nu ţiné şedinţe în dilele din urmă ale sĕptĕmânei. La începutulŭ sĕptĕmânei viitóre vorŭ fi puse în desbatere nisce proiecte de construirĭ pentru câte-va liniĭ ferate, după carĭ va urma o întrégă seriă de petiţiunĭ. Intre aceste petiţiunĭ vorŭ fi şi acele ale *comitatelorŭ în causele de naţionalitate* şi sociale. Se dice, că înainte de Pascĭ nu se vorŭ puté discuta, decâtŭ aceste petiţiunĭ. După Pascĭ dieta nu se va ocupa cu afacerĭ mai însĕmnate, guvernulŭ avêndŭ intenţiunea sĕ amâne şedinţele până către tómnă. „Magyarország" dice, că la statorirea acestui programŭ dietalŭ, guvernulŭ a avutŭ înţelegere cu Eötvös şi fracţiunea Justh.

*

In cercurile episcopatului ungerescŭ se vorbesce, că **călĕtoriile recente la Roma ale episcopilorŭ** austriacĭ şi ungarĭ, n'au prea avutŭ resultatŭ. Curia romană, celŭ puţinŭ în timpulŭ proximŭ, nu se va esprima nicĭ asupra politicei bisericescĭ ungare, nicĭ asupra celei austriace. Ce se ţine de politica bisericéscă ungară, episcopulŭ *Steiner*, care fù primitŭ de Papa, se întórse cu impresiunea, că în Vaticanŭ suntŭ fórte bine informaţĭ asupra politicei bisericescĭ din Ungaria, dér vorŭ evita o ingerinţă directă şi publică Ce se ţine de misiunea principelui *Schönborn*, aceea a suferitŭ definitivŭ naufragiu, de-óre-ce curia a declaratŭ, că nu póte împlini dorinţa de a-se amesteca în politica austriacă, şi că nu va lua posiţiă nicĭ faţă cu antisemiţii, nicĭ faţă cu o altă partidă din Austria.

*

In Viena a făcutŭ mare sensaţiune discursulŭ din urmă alŭ contelui **Szapary**, pentru-că diarele vieneze în partea cea mai mare l'au interpretatŭ aşa, că acum şi Szapary a întratŭ în tabĕra acelora, carĭ nisuescŭ a introduce dualismulŭ şi în armată. Şi în fondŭ aceste diare vorŭ ave dreptate, căcĭ Szapáry a sprijinitŭ programulŭ lui Apponyi faţă cu armata, şi acestŭ programŭ, după însă-şĭ mărturisirea unui membru de frunte alŭ partidului apponyis-

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

(Reproducerea oprită.)

Din anii 1848—49.

Memorii, de ***Vasilie Moldovanŭ.***

(30) (Urmare).

Stândŭ noi în pridvarulŭ şcólei, vine Şuluţŭ Simionuţŭ, mĕ chiamă la o parte şi-mĭ comunică, că Dragoşŭ e ascunsŭ la elŭ în pivniţă şi se rógă de întrepunerea mea.

— Domnule, acum e prea târdiu, i-am disŭ. Afară de aceea ar fi unŭ lucru primejdiosŭ a-mĭ espune tocmai acum ómeniĭ, când Unguriĭ ni-arŭ puşca de pe fereştĭ, ca pe nisce cânĭ.

Intr'aceea sosise şi Vlăduţŭ cu o cétă de Românĭ înarmaţĭ, ér după elŭ Balintŭ.

Pe când ne îmbrăţişamŭ în curtea parochială, din piaţă se audiau puşcăturile, ca dintr'o bătaie formală. Amŭ alergatŭ cu toţii până la capĕtulŭ uliţei, în piaţă Unguriĭ puşcau pe ferestri, ér Româniĭ în cete de către 20—30 inşi năvălescŭ asupra caselorŭ, spargŭ porţile. Unguriĭ parte săriau de frică pe ferestri, parte îi isbiau Româniĭ cu bolovanĭ în uliţă, unde îi măcelăria poporulŭ înfuriatŭ.

De-odată ne atragŭ atenţiunea nisce răcnete cumplite, ce se audiau la spatele nóstre. Alergămŭ cu toţiĭ într'acolo. In curte la Şuluţŭ Simionuţŭ, mai multŭ de 100 de lăncĭ se vedeau ridicate, fiă-care ar fi datŭ într'unŭ centru, dér nicĭ unulŭ nu putea da. Tocmai atuncĭ omoriau pe Dragoşŭ.

Cei ce au fostŭ aprópe de elŭ spunŭ, că Dragoşŭ cerea graţiă, dicêndŭ: „Fraţiilorŭ, lăsaţi-mĕ numai una sĕ vĕ spunŭ, apoi omorîţi-mĕ".

Peste unŭ pătrarŭ de óră i-am vĕdutŭ cadavrulŭ pe-o dĕlmă de gunoiu la pórta susŭ pomenitului domnŭ. Ucigătoriĭ lui au aflatŭ la dênsulŭ 315 galbinĭ. Unulŭ a venitŭ la mine cu 15 galbinĭ spunêndu-mĭ, că în consideraţiunea suferinţelorŭ mele, mĭ-a făcutŭ şi mie parte din averea lui Dragoşŭ. Eu însĕ i-am reieptatŭ cu indignaţiune şi l'am mustratŭ.

După mórtea tragică a nefericitului Dragoşŭ, a sositŭ abia şi Iancu în Abrudŭ. Elŭ a ţinutŭ o cuvêntare la poporŭ, care o sfêrşi aşa: „Atâtŭ v'aţĭ purtatŭ de bine, încâtŭ ar trebui se vĕ sărutŭ pe toţĭ, dér că ce aţĭ omorîtŭ pe Dragoşŭ, mi-aţĭ întristatŭ inima de mórte".

Poporulŭ începuse a face escese, şi tocmai atuncĭ se lăţise faima, că Kossuth încă se află în Abrudŭ. Ca turbaţĭ se aieptară pe tóte uliţele şi prin tóte casele. Iancu, Balintŭ, Vlăduţŭ şi alţiĭ mai cunoscuţĭ umblau călărĭ, ca desperaţĭ, pe tóte uliţele, ca sĕ-i aducă la ordine. Abrudulŭ a luatŭ focŭ din tóte părţile, nimenea nu mai avea respectŭ, nimenea nu mai era sigurŭ de lance.

In aceste momente de supremă necesitate, a sositŭ vitezulŭ şi neînfricatulŭ Axente cu batalionulŭ sĕu, şi lui i-a succesŭ sĕ pună capĕtŭ la jafŭ, omorŭ şi incendiu. Numai glasului puternicŭ alŭ lui Axente, numai influinţei şi energiei lui de fierŭ se póte mulţămi, că Abrudulŭ a scăpatŭ de totală nimicire, şi décă elŭ n'a pututŭ sĕ ia parte la succesulŭ Românilorŭ în luptele dela Abrudŭ contra lui Hatvani, are meritulŭ şi mai frumosŭ, de a fi pusŭ frêu poftei de rĕsbunare cumplită şi se scape aprópe jumĕtate oraşulŭ de ruină.

Hatvani vĕdêndu-se frântŭ şi dĕcimatŭ în înţelesulŭ strînsŭ alŭ cuvêntului, porni către Cerniţa, spre a-se refugia la Bradŭ. In drumulŭ acesta, în care a luatŭ cu sine mai multe familii fruntaşe maghiare din Abrudŭ şi câte-va familiĭ române, apoi şi pe Buteanu, a fostŭ atacatŭ de Românĭ, carĭ îlŭ observară, şi mulţĭ Maghiarĭ din Abrudŭ îşĭ aflară astfelŭ mórtea.

Hatvani, ca sĕ se ţină de promisiunea, ce-a dat'o Maghiarilorŭ, că în trei dile se va reîntórce érăşĭ, şĭ-a strînsŭ rĕmăşiţele armatei sale şi a formatŭ două batalióne noue în Zarandŭ, la carĭ a mai adausŭ încă câte-va companii de Sĕcui, şi în 16 Maiu venì érăşĭ la Abrudŭ. Româniĭ, după victoriile din dilele trecute, se resfirară prin sate, şi astfelŭ neputêndu-i opri îndată calea, elŭ intră nesupĕratŭ în Abrudŭ. Indată ce noi amŭ primitŭ scire despre acésta, Iancu a datŭ ordinŭ, că Româniĭ sĕ fiă chemaţĭ la nouĕ lupte contra inimicului, care dispunea de-o forţă considerabilă aprópe din 3000 de ómenĭ. Vlăduţŭ a ocupatŭ punctele de către Buciumanĭ şi Corna, la Stiurţŭ se postă Simionŭ Groza, ér către Cerniţa ocupasem eu posiţiunile

tă, a deputatului Kovács, țintesce la maghiarisarea succesivă a acelei părțĭ a armatei, ce se recruteză în Ungaria. Organulŭ d-lui Kalnoky „*Frendemblatt*“, se 'ncercă acum a combate acea interpretare dovedindŭ, că Szapary nu țintesce la **divisarea în două a armatei**, și că nicĭ Apponyi nar avé acéstă tendință. Se vede, că Kalnoky vré sĕ-șĭ facă mână bună cu Szapary și Apponyi, căcĭ nu scie omulŭ, ce se mai póte intémpla!

*

După cum se scie, pentru anulŭ viitorŭ este plănuită **serbarea milenară** a fundărei statului ungarŭ. Insuflețirea pentru acéstă serbare, se înțelege, între Nemaghiarĭ e minimală, și de aceea cercurile guvernamentale maghiare îșĭ dau tóte silințele, ca sĕ nască celŭ puținŭ óre-care interesŭ pentru acéstă întreprindere. Astfelŭ foile maghiare anunță, că profesorii sașĭ dela gimnasiulŭ din Sibiiu au primitŭ din Budapesta învitațiunea, ca prin prelegerĭ publice, sĕ influințeze asupra Sașilorŭ, ca aceștia împreună cu Maghiarii din Sibiiu sĕ serbeze în modŭ festivŭ serbarea mileniului. O astfelŭ de prelegere, după cum audimŭ, s'a și ținutŭ asupra *Imigrărei Maghiarilorŭ* și a *succesŭ bine. Sașii au luată parte la ea și au strigatŭ și „eljen“-urĭ*. Naturalŭ, că foiele maghiare suntŭ încântate despre acésta, și speréză, că Sașii, după finirea ciclului de prelegerĭ, cu trupŭ și sufletŭ se vorŭ alătura la acțiunea milenară maghiară. După atitudinea slăbănógă a Sașilorŭ față cu cabinetulŭ Bánffy, și lucrulŭ acesta e posibilŭ.

Amintirĭ diplomatice din a. 1870.

Contele *Constantinŭ Nigra*, ambasadorulŭ italianŭ din Viena, după cum amintisemŭ în numĕrulŭ nostru de alaltăerĭ, publică în „*Nuova Antologia*“ și în „*Bibliothèque Universelle*“, ce apare în Lausanne, amintirĭ diplomatice, carĭ se referŭ la anulŭ momentuosŭ 1870.

Contele *Nigra*, pe acelŭ timpŭ era representantulŭ Italiei în Parisŭ, și elŭ istorisesce, câtŭ de multă trudă și-a datŭ guvernulŭ sĕu, sĕ influințeze în modŭ mijlocitorŭ și aplanatorŭ în cestiunea succesiunei la tronulŭ spaniolŭ.

In 12 Iulie înainte de amédĭ Nigra fu chiematŭ la Tuilerie, unde împĕratulŭ *Napoleonŭ III* îĭ împărtăși depeșa, ce o trimisese prințulŭ *Antonŭ de Hohenzollern* generalului spaniolŭ *Prim*, și în care elŭ anunța, că în numele fiului sĕu îșĭ retrage declarațiunea de-a primi tronulŭ spaniolŭ.

— „Acésta însémnă pace“, dise împĕratulŭ, „șĭ te-am chiematŭ, sĕ depeșezĭ guvernului D-tale. Sciu, că opiniunea publică agitată din Francia ar fi preferitŭ rĕsboiulŭ, însĕ recunoscŭ, că abdicerea prințului însémnă o deslegare pacînică, care, celŭ puținŭ pentru unŭ momentŭ, delătură orĭ-ce motivŭ de-a începe rĕsboiŭ“.

După acestea ambasadorulŭ îșĭ luă adio dela împĕratulŭ, pe care în acea di îlŭ vĕdusĕ de ultima óră.

In Parisŭ, dice Nigra, vestea acésta a fostŭ rĕu primită. Se scie, că în diua următóre ambasadorulŭ francesŭ din Prusia, *Benedetti* provocă pe regele *Wilhelm* sĕ declare, că nu va permite, ca prințulŭ Hohenzollern sĕ mai candideze în viitorŭ undeva, ceea ce însĕ regele respinse, și în urma căruĭ faptŭ Napoleonŭ împărtăși în 15 Iulie camerelorŭ, că *declară resbelŭ*. In zadarŭ făcu prințulŭ *Metternich*, ambasadorulŭ austriacŭ în Parisŭ, ministrului de esterne francesŭ, ducelui *de Grammont*, propunerea, sĕ se întrunéscă unŭ congresŭ, care propunere fu sprijinită și de Nigra, și în zadarŭ îlŭ dojeni pe duce contele Nigra în numele Italiei, ca sĕ se modereze și sĕ se împace. Chiar și mijlocirea Angliei fu rĕspinsă.

— „Resbelulŭ“, dice Nigra „s'a declaratŭ din partea Franciei pe neașteptate și în potriva dorinței și repețitelorŭ stăruințe ale guvernului italianŭ, care din cea mai bună pornire și cu cea mai mare insistență făcu totŭ posibilulŭ, ca sĕ se evite resbelulŭ; ba Italia încă a fostŭ între puterile, carĭ au influințatŭ, ca prințulŭ de Hohenzollern sĕ renunțe la tronŭ, și faptulŭ acesta se părea a fi în stare sĕ delăture catastrofa“.

Cunoscuta poveste a prințului *Jérôme Napoleon*, că împĕratulŭ Austro-Ungariei și Italia ar fi făcutŭ în 1870 propunerea de a se uni la o acțiune armată comună, o combate, și Nigra. Nicĭ regele *Victorŭ Emanuelŭ*, nicĭ miniștri sĕĭ, n'au avutŭ cunoscință despre unŭ astfelŭ de proiectŭ. E dreptŭ însĕ, că ambasadorulŭ francesŭ a împărtășitŭ în 8 Iulie în Florența o depeșă a luĭ Grammont, în care se dice, că „Francia conteză la sprijinulŭ Italiei pentru casulŭ, décă încăpățînarea Prusiei va face inevitabilŭ unuĭ resbelŭ“. Cu două dile maĭ târdiu i-se împărtăși ministrului de esterne italianŭ din partea lui Napoleonŭ totŭ aceeașĭ, cu observarea, că împĕratulŭ conteză și la sprijinulŭ Austriei.

Din memoriile ministrului de esterne austriacŭ, conte *Beust*, e cunoscutŭ, că ducele de Grammont întreprinse acelașĭ pasŭ și la Viena, pasulŭ acesta însĕ rĕmase fără resultatŭ. Și ministrulŭ de esterne italianŭ *Visconti Venosta* rĕspunse, că Italia lucră și sfătuesce pentru pace, dér nicĭ decum nu va sta între șirurile dușmanilorŭ Franciei. De altcum cabinetulŭ din Tuilerie i-se părŭ acceptabilă părerea lui Beust, că adecă Austro-Ungaria și Italia sĕ stipuleze o neutralitate armată și o acțiune diplomatică comună. Proiectulŭ secretŭ alŭ acestei convențiunĭ, care formulă o alianță ofensivă și defensivă între Austro-Ungaria și Italia, fu adusŭ în 1 Augustŭ la Florența de cătră contele *Vitzthum* și baronulŭ *Pasetti*. Art. 4 conținea declarațiunea unei neutralitățĭ bine-voitóre pentru Francia; în art. 5 și 6 se obligau ambele puterĭ a-șĭ pune armatele pe piciorŭ de bătăliă și mai târdiu a procede comunŭ, fiă pentru a mijloci, fiă pentru a păși cu arma. Art. 7, care s'a luatŭ la dorința Italiei, hotăra, ca Austro-Ungaria sĕ intervină la Francia, ca acésta numai decâtŭ sĕ-șĭ retragă trupele din statulŭ bisericescŭ.

Proiectulŭ acesta însĕ, după cum era formulatŭ, nu s'a aprobatŭ nicĭ din partea cabinetului italianŭ, nicĭ din a lui Napoleonŭ. Ducele de Grammont respinse orĭ-ce ingerință a Austro-Ungariei în cestiunea romană. Astfelŭ pertractările în acéstă direcțiune se întrerupseră.

La 6 Augustŭ, în diua luptei dela *Wörth*, și două dile după lupta dela *Weissenburg*, Nigra depeșă din Parisŭ ministrului Visconti Venosta următórele: „Ambasadorulŭ rusescŭ mi-a comunicatŭ, că Rusia de sigurŭ va eși din neutralitatea sa, décă Austro-Ungaria va lua parte la rĕsboiu“. Se scie însĕ, că Austro-Ungaria nicĭ nu se mai gândia la unŭ sprijinŭ armatŭ pentru Francia și ce se ține de Italia, „condițiunile“, dice contele Nigra, „carĭ ar fi făcutŭ posibilă oferirea unui sprijinŭ, adecă deslegarea și numai în parte a cestiunei romane, s'au refusatŭ a priori din partea Franciei“.

SCIRILE DILEI.

23 Februarie.

Agatha Bârsescu, distinsa artistă, care de presentŭ se află încă în Sibiiu, va da prima representațiă, în Brașovŭ, Luni în 11 Martie n. In séra dintâiu va juca pe *Magda* din piesa „Heimath“, ér afară de acésta va mai juca în trei serĭ rolulŭ *Parteniei* în „Sohn der Wildniss“, apoi pe „*Deborah*“ și „*Dama cu cameliile*“.

—o—

Organisarea „partidei poporale“. Cetimŭ în „*Budapesti Hirlap*“, că contele Ferdinand Zichy a făcutŭ o provocare cătră episcopii catolicĭ, ca acești sĕ stăruéscă pentru organisarea „partidei poporale“. In urma acestei provocărĭ, episcopulŭ Zalka din Győr, care până acum a statŭ departe de afacerile acestei partide, a datŭ o circulară cătră preoții din diecesa lui, ca sĕ înființeze cluburĭ catolice. Cerculara n'are caracterŭ oficiosŭ.

—o—

Mandatulŭ dela Neutra. Cerculŭ electoralŭ din Neutra este vacantŭ și în curêndŭ îșĭ va alege deputatŭ. Două partide și-au aruncatŭ ochii asupra lui: partida guvernamentală și cea poporală. Candidatulŭ acesteia, contele Ioanŭ *Zichy* junior, a mersŭ la Neutra Lunĭ, unde a fostŭ salutatŭ în numele alegĕtorilorŭ de cătră canoniculŭ Wagner și a fostŭ primitŭ, ca óspe, de cătră episcopulŭ *Bende* Imre. Ierĭ și adĭ *Zichy* junior face unŭ turneu prin cercŭ. Contrarulŭ sĕu este noulŭ numitŭ secretarŭ de statŭ *Latkoczy*. Se prevede o luptă fórte înverșunată, mai alesŭ, că pentru Zichy suntŭ asigurate voturile din provincie.

—o—

Conferență asupra raporturilorŭ diplomatice între România și Ungaria. D-lŭ V. A. Urechiă a trimisŭ unorŭ diare din România următórea scrisóre: Domnule directorŭ! Sciu, că nu vĕ e indiferentŭ nimicŭ din ceea ce intereseză mersulŭ înainte alŭ culturei naționale. Cu acéstă titlu vĕ vestescŭ, că cu începere de Joi, 16 Februarie, dela órele 4—5 p. m., d-lŭ Ilie Bărbulescu, eminentŭ licențiatŭ alŭ facultății nóstre de litere și filosofiă, și absolventŭ alŭ școlei normale superióre, va face în sala nr. 4 a Universității o seriă de conferențe asupra „relațiunilorŭ diplomatice dintre Țéra-românéscă și Moldova cu Ungaria. In sec. XIII și XIV“. Frumósa tesă, ce a presentatŭ facultății și esamenulŭ de licență, ce a trecutŭ „magna cum laude“, îmĭ dau dreptulŭ de a spera pentru scumpulŭ nostru școlarŭ și acum amicŭ, unŭ succesŭ neîndoiosŭ. Primițĭ totodată, d-le directorŭ, și încredințarea stimei ce vĕ păstrezŭ. V. A. Urechiă, profesorŭ.

—o

Impĕratŭ și recruțĭ. In Wilhelmshaven s'a luatŭ la 5 Martie jurĕmêntulŭ recruțilorŭ de marină. O telegramă de-acolo spune, că împĕratulŭ Wilhelm ar fi pronunțatŭ următorulŭ discursŭ: „Ațĭ venitŭ sĕ facețĭ jurĕmêntulŭ. Acesta a fostŭ unŭ vechiu obiceiu alŭ străbunilorŭ noștri. Ei consideraŭ de o sfântă datoriă de-a ținé jurĕmêntulŭ. Precum eu, împĕratulŭ și domnitorulŭ vostru, îmĭ jertfescŭ tóte puterile și activitatea pentru patriă, astfelŭ datoria vóstră este, *sĕ vĕ dațĭ totă viéța pentru mine*, findcă voi jurațĭ ca creștinĭ. Pe flamura armatei vedețĭ *vulturulŭ, celŭ mai de frunte dintre animalele lumei*. Elŭ, curagiosŭ și intĕritŭ, sbóră în înălțime, sub radele sórelui dumnedeescŭ. Elŭ nu cunósce frică și pericolŭ. Așa sĕ fiă gândirea și silințele vóstre. *Urméză acum pentru voi vremurĭ, în carĭ cerințele și așteptările puse în voi, vorŭ cumpĕni greu...* Fițĭ așa, cum au fostŭ vechii Brandenburgienĭ“.

—o—

Noulŭ mareșalŭ. La postulŭ de mareșalŭ, devenitŭ vacantŭ prin mórtea archiducelui Albrecht, este în prospectŭ de a fi numitŭ Franciscŭ *Khun* de Kuhnfeld, decoratŭ cu marea cruce a ordinului Maria-Teresia. Baronulŭ Kuhn, care a luatŭ parte la luptele dela Santa-Lucia și Custozza și în 1866 a apĕratŭ vitejesce Tirolulŭ contra gardelorŭ Garibaldiene, are vĕrsta de 78 anĭ.

—o—

Din Bucurescĭ se anunță, că erĭ a predatŭ ambasadorulŭ francesŭ, contele D'Aubigny, regelui Carolŭ o scrisóre a președintelui Faure, în care acesta notifică

---

dimpreună cu Aiudanu, Botteanu și Rusu.

Astfelŭ aședațĭ gata de luptă, în diua următóre (17 Maiu) lupta curgea aprópe la tóte punctele, ce le ocupau Romániĭ. Mai vehementă și mai furiósă însĕ era în aripa mea dréptă cătră Cernița. Lupta acésta a ținutŭ până târdiu nóptea, când nĭ-a succesŭ a respinge pe inimicŭ în orașŭ, causându-i pierderĭ însemnate. In cealaltă di (18 Maiu), ea s'a continuatŭ érășĭ cu multă vehemență, mai alesŭ spre Roșia și Corna, de unde fiindŭ respinsŭ, după amiadĭ Hatvani a năvălitŭ asupra nóstră cătră Cernița, concentrându-șĭ aprópe tóte forțele. Dér înzadarŭ, căcĭ noi amŭ bătutŭ și respinsŭ érășĭ pe dușmanŭ, și mai alesŭ popa Groza dela Stiurțŭ s'a încăeratŭ tare cu honvedĭĭ, pe carĭ i-a scărmănatŭ rĕu, respingêndu-i.

Pe 19 Maiu nĭ-amŭ decisŭ a da unŭ atacŭ generalŭ și definitivŭ. Noi dela Cernița susținusemŭ foculŭ cu multă decisiune și bravură, și de susŭ de pe cerŭ ne privia sórele, când încă nu încetarămŭ cu focurile, până când inimiculŭ șĭ-a retrasŭ parte mare de oștire din linia de focŭ. In acéstă di cătră amédĭ, după-ce lui Hatvani nu-i succese a devinge aripa stângă de cătră Roșia și Corna, s'a vĕdutŭ silitŭ a-se refugia în Abrudŭ, desperatŭ și turbândŭ de furiă, că a pierdutŭ și a doua óră lupta dela care spera ocuparea munțilorŭ noștri.

După-ce Hatvani a datŭ puținŭ timpŭ de odihnă și răpausŭ oștirei sale, îndată după amédĭ se hotărî a pleca cătră Zlatna. Inainte însĕ de-a pleca, ca sĕ-șĭ rĕsbune, lăsă sĕ fiă împușcațĭ mai mulțĭ Românĭ, între carĭ și tribunulŭ Morarŭ. In calea lui însĕ a suferitŭ desastre cumplite și se dice, că „După piatră“, Hatvani abia a scăpatŭ pe o cărare strîmtă cu vre-o 60 de inșĭ.

La sfirșitulŭ acestui capitolŭ trebue sĕ amintescŭ, că din partea inimicului au cădutŭ în aceste două lupte aprópe 5,000 de ómenĭ.

Și acum câte-va cuvinte și despre tragica mórte a neuitatului meu amicŭ *Buteanu*, a acestui sufletŭ mare și generosŭ.

După-ce Hatvani s'a retrasŭ învinsŭ din prima luptă cătră Zarandŭ, elŭ — cum am disŭ — a dusŭ cu sine și pe Buteanu. Ajungêndŭ în Baia-de-Crișŭ a fostŭ pusŭ în captivitate. După-ce Hatvani a pierdutŭ și a doua luptă, elŭ îlŭ luă din Baia-de-Crișŭ și-lŭ duse mai departe cu sine spre Ungaria. Ajungêndŭ la Josașŭ, în granița ce desparte Ardélulŭ de Ungaria, Hatvani a lăsatŭ, ca pe genialulŭ și vitézulŭ prefectŭ Ioanŭ Buteanu, *sĕ-lŭ spândure;*

Acésta s'a și întêmplatŭ în diua fatală de 23 Maiu 1849!

Din gură în gură a sburatŭ faima acestei sĕlbatice barbarii a lui Hatvani, până la noi, întristându-ne pe toțĭ și admirândŭ resoluțiunea, cu care — se dice — a muritŭ Buteanu. Ultima lui grăire a fostŭ:

„*Morŭ liniștitŭ, căcĭ a mea mórte este rĕsbunată de ajunsŭ prin cele două pierderĭ totale ala Ungurilorŭ la Abrudŭ!*“

* *

Credŭ, că la loculŭ acesta va fi de interesŭ se reproducŭ în traducere românéscă o poruncă, ce a datŭ Kossuth lui Hatvani, numai câte-va dile după-ce a trimisŭ la noi în Munțĭ pe neferícitulŭ Dragoșŭ, cu planurĭ de-a propune Românilorŭ pacea și desarmarea. Din acéstă documentŭ se va vedé și mai bine, cu câtă perfidiă și rĕutate s'au purtatŭ Kossuth și Maghiarĭ față de noi, când pe față ne propunea pace, ér pe din dosŭ și pe sub mână urdia planulŭ infernalŭ de-a ne nimici și de-a pune mâna pe Munțĭ.

Se vedemŭ déră, ce dice Kossuth în ordinulŭ trimisŭ comandantului Hatvani.

„Guvernatorulŭ țĕriĭ, cătră d-lŭ comandantŭ de trupă Emericŭ Hatvani.

„In urma adresei d-tale de datto 6 l. c. nr. 73, te încunosciințezŭ, că după-ce sub comanda d-tale de până acum suntŭ concentrate trupe regulate de oștire, și peste totŭ o ast-felŭ de putere, care recere unŭ membru espertŭ în arta bellică ca comandantŭ, ministerulŭ de rĕsboiu a fostŭ provocatŭ ca loculŭ majorului Csutak sĕ-lŭ suplinéscă câtŭ mai curêndŭ prin unŭ oficerŭ de stabŭ de rangŭ mai înaltŭ, căruia și d-ta vei fi subordonatŭ.

„Raportulŭ d-tale cu privire la procedura deputatului Dragoșŭ îlŭ primescŭ cu mulțămită, și-te încunosciințezŭ, că și eu împărtășescŭ părerile referitóre la acela, ér la raportulŭ lui Dragoșŭ, trimisŭ prin stafeta d-tale, am rĕspunsŭ, că *nu mĕ dimită la nicĭ unŭ felŭ de tocmelĭ cu rebelii, nicĭ nu mĕ lasă în esplicațiunĭ de amnestiă* — cui îĭ trebue grația, s'o céră — guvernulŭ va sci sĕ grațieze, unde va fi la locŭ. Totŭ odată te îndrumezŭ, *ca sub pretextulŭ armistițiului cerutŭ, orĭ alŭ tocmelei, sĕ nu sisteză sub nicĭ unŭ chipŭ rĕsboiulŭ*. Acésta ț'o împărtășescŭ, pentru-ca, până la sosirea

alegerea sa, ca preşedinte alŭ republicei francese.

—o—

O bólă epidemică de piele s'a lăţitŭ între copiiĭ şcólei române din comuna Brustur, comitatulŭ Aradului. De-odată s'au bolnăvitŭ 76 de copiiĭ Şcóla numai decâtŭ s'a închisŭ, după cum anunţă foile din Budapesta.

—o—

Esundărĭ şi întreruperĭ de comunicaţiă. Iarna lungă şi zăpada mare au adusŭ cu sine, ca în diferitele părţĭ ale ţĕrii sĕ ameninţe marĭ esundărĭ. In *Şopronŭ* de trei ḍile bântuie viscolŭ cu zăpadă, care se topesce, aşa încâtŭ comunicaţia e întreruptă. In *Bătania*, *Nădlacŭ*, *Cianadŭ*, Mureşulŭ ameninţă sĕ iese din ţĕrmurĭ în urma topirei zăpeḍii. In *Strigoniu* pericolulŭ esundărei Dunărei este iminentŭ. Asemenea din mai multe părţĭ se vestesce, că oraşele şi satele aşedate aprópe de rîurĭ şi văi suntŭ ameninţate de esundărĭ.

—o—

Procesulŭ Omladiniştilorŭ în Praga. La 6 Martie s'a începutŭ în Praga unŭ nou procesŭ contra 6 omladiniştĭ, carĭ cu ocasia marelui procesŭ din anulŭ trecutŭ şi-au retrasŭ mărturisirile, invinuindŭ pe comisarulŭ de poliţiă Oliz, că ei au fostŭ forţaţĭ de acesta sĕ facă deposiţii, redactândŭ protocolulŭ după bunulŭ sĕu placŭ. Procesulŭ promite a fi interesantŭ.

—o—

Esposiţiă internaţională de cânĭ va arangea reuniunea austriacă de prăsire de cânĭ, în Rotunda din Viena, la începutulŭ lui Maiu curentŭ. Esposiţia va fi de totŭ interesulŭ. In legătură cu ea se vorŭ arangea şi curse de cânĭ de vênatŭ. Esemplarele cele mai frumóse de cânĭ vorŭ fi premiate. Cânii espuşĭ vorŭ fi împărţiţĭ în 153 secţii. Dintre aceste 96 vorŭ fi pentru cânĭ de vênatŭ, ér 57 pentru cânĭ şi căţeluşĭ de luxŭ. Esposiţia va ţinĕ 4 ḍile — timpŭ destulŭ de lungŭ, decă vomŭ avé în vedere natura obiectelorŭ espuse.

—o—

Fr. Ondriček, vestitulŭ virtuosŭ în violină va da aḍĭ, Vinerĭ séra, unŭ concertŭ în Braşovŭ în noua sală de concerte dela redută. D-lŭ Ondriček, care vine din Bucuresci, unde a datŭ două concerte la Ateneu cu mare succesŭ, a fostŭ distinsŭ de către M. Sa Regele cu medalia *bene merenti* cl. I.

Reuniunea de cântărĭ săséscă din Braşovŭ.

Avemŭ înaintea nóstră raportulŭ anualŭ despre activitatea reuniunei de cântărĭ săsescĭ de aicĭ: „*Kronstädter Männergesangverein*“ (anulŭ alŭ 35-lea dela 1 Septemvre 1893 până la 31 Augustŭ 1894) redigiatŭ de secretarulŭ C. Schuller. Ca introducere la litera A, vedemŭ pe cele dintâ u 26 pagine o cronică amĕnunţită asupra evenimentelorŭ celorŭ mai principale din viéţa reuniunei în acestŭ anŭ.

La litera B. se face o interesantă statistică, din care aflămŭ, că în anulŭ alŭ 35-lea alŭ reuniunei, s'au ţinutŭ după statute patru convenirĭ (Liedertafel), 1 Concertŭ (care s'a repetatŭ), 1 serată umoristică (heitere Liedertafel) şi o escursiune de cântăreţĭ la Sibiiu. In amintitele 6 producţiunĭ s'au cântatŭ cu totulŭ 59 de numere, între carĭ 38 corurĭ bărbătescĭ, 1 baladă pentru corŭ, soli şi acompaniare de orchestră, 7 corurĭ mixte, 1 corŭ de dame, 10 soli, 1 solo instrumentalŭ, 4 numere de orchestră, 1 cupletŭ 1 scenă comică, 1 piesă cu cântărĭ, 1 operată comică.

La finea anului, reuniunea numĕra 15 membri onorarĭ, 74 activĭ şi 175 spriginitorĭ. Membrii activĭ suntŭ 17 primĭ tenorĭ, 16 tenorĭ II, 25 basŭ I şi 16 basŭ II şi se impartŭ după ocupaţiune aşa: 19 funcţionarĭ (publicĭ şi privaţĭ), 12 industriaşĭ, 21 comercianţĭ, 1 preotŭ, 10 profesorĭ, 2 provisorĭ, 1 birtaşŭ, 5 farmaciştĭ, 1 musicŭ şi 2 fabricanţĭ.

S'au ţinutŭ două adunărĭ generale şi 8 şedinţe ale comitetului.

Reuniunea a statŭ în legătură cu 54 reuniunĭ de cântărĭ germane din Ardealŭ şi Austro-Ungaria (cu deosebire Viena), şi din Germania.

Archivulŭ musicalŭ alŭ reuniunei conţine 961 numere.

Au întratŭ în decursulŭ anului în cassa reuniunei 2358 fl. 28 cr. şi s'au cheltuitŭ 2263 fl. Au rĕmasŭ aşa déră în cassă 95 fl. v. a.

Raportulŭ se încheiă c'o tabelă statistică asupra biletelorŭ vêndute la diferitele producţiunĭ de peste anŭ şi cu-o listă nominală a membrilorŭ reuniunei.

*

In sĕptĕmâna trecută Mercurĭ, reuniunea „*Männergesangverein*“, a datŭ o serată umoristică, care s'a repetatŭ Sâmbătă în 2 Martie. Programulŭ acestei serate a fostŭ frumosŭ şi variatŭ. După două corurĭ bărbătescĭ escelentŭ reuşite, s'a jucatŭ piesa: „Der Veilchenkranz, oder der Damenstreik“, scenă umoristică pentru corŭ de dame şi soli, de L. Krona. Au jucatŭ şi au căntatŭ fórte drăgălaşŭ numai damele din reuniune. Cu deosebire s'au distinsŭ cu joculŭ lorŭ viu şi naturalŭ, d-şórele Kätchen *Obert*, Irmengard *Gusbeth* şi Augusta *Nengeboren*, precum şi d-şóra Ella *Hessheimer*, care făcea pe presidenta. Cântările solo şi corulŭ au fostŭ la înălţime, toaleta damelorŭ era cu multŭ şicŭ arangiată. Piesa a plăcutŭ fórte multŭ şi a fostŭ viu aplaudată. D-lŭ F. Schmidt a cântatŭ apoi cuplete multŭ aplaudate, şi în fine s'a jucatŭ, numai de bărbaţĭ, piesa cu cântărĭ „Bianca, oder die Verkamten“, de Dr. M. Vancsa şi Iul. Popovicĭ, musica de Piber. S'au distinsŭ d-nii V. Neustädter, A. Zeidner, Iul. Teutsch, Stenner, librarulŭ Hiemesch şi Fr. Schmidt. D-lŭ Neustädter s'a produsŭ şi c'unŭ cupletŭ de colóre politică, care a produsŭ ilaritate şi a fostŭ multŭ aplaudatŭ, a încungiuratŭ însĕ orĭ-ce alusiune la cestiunile ḍilei, carĭ frământă pe Saşĭ. Pe la miedulŭ nopţiĭ s'a începutŭ dansulŭ, care a fostŭ fórte animatŭ şi a duratŭ până spre ḍiuă.

*

In mijloculŭ frumósei producţiunĭ a reuniunei de cântărĭ săsescĭ, ni-amŭ pusŭ fără voiă întrebarea, de ce „*Reuniunea română de gimnastică şi de cântărĭ*“ din locŭ, care odinióră începuse a emula cu reuniunea săséscă, de unŭ timpŭ încóce nu mai dă nicĭ unŭ semnŭ de viaţă? Ungurii din Braşovŭ au chiar două reuniunĭ de cântărĭ, şi amêndouĕ progreséză. De ce numai la noi Românii sĕ mérgă tóte de andósele?

Pe Dumineca viitóre este conchiămată adunarea generală a „reuniunei de gimnastică şi de cântărĭ“ în sala gimnasiului românŭ din locŭ. Avisŭ membrilorŭ ei!

O regină în puşcăriă.

O depeşă din Honololu publicată de curênd de „World“ a făcutŭ cunoscutŭ, că regina *Lilinokalani*, domnitórea insulelorŭ Sandwich, a fostŭ condamnată la cincĭ anĭ închisóre şi 5000 dolarĭ amendă. Evenimentele, carĭ au precedatŭ acestei condamnărĭ, suntŭ următórele:

Regele *Kalakaua*, stăpânitorulŭ insulelorŭ Sandwich, cunoscutŭ şi din călĕtoriile sale prin Europa, murise la San-Francisco în ḍiua de 29 Ianuarie 1891, pe timpulŭ unei călĕtorii, ce făcea prin apusulŭ Americei. Ne avêndŭ copii, sora sa cea mai mare, principesa *Lydia Kamakacha Lilinokaluni*, născută la 2 Septemvre 1838, care fusese botezată împreună cu tótă familia în religia anglicană, se urcă pe tronŭ. Regina era vĕduva unui Americanŭ bogatŭ, John *Dominis*, care murise scurtŭ timpŭ înaintea morţii cumnatului sĕu. Domnia reginei Lilinokalani fŭ la începutŭ liniştită, ba Majestatea Sa provocă printre supuşii sĕi unŭ óre-care entusiasmŭ pentru persóna ei, pentru că avea grija sĕ apere majoritatea populaţiei, contra arbitrarităţii strĕinilorŭ. Procedările acestea populare ale reginei îi atraseră cu timpulŭ nemulţumirea şi mai târḍiu ura cea mai înverşunată a marilorŭ industriaşĭ şi moşierĭ americanĭ. In Ianuarie 1893 isbucnì de odată o revoluţie, provocată de unŭ anume Klaus *Sprockels*, unŭ Germanŭ emigratŭ din Oldenburg şi naturalisatŭ în America. Pentru că regina dispunea numai de o mică gardă, ér cea mai mare parte a populaţiei băştinaşe se compune din muncitorĭ săracĭ, angajaţĭ de Americanĭ, Lilinokalani, care urasce orĭ-ce vĕrsare de sânge, fŭ detronată, dér nu renunţă la drepturile ei la tronŭ.

După sfîrşitulŭ revoluţiei, înscenată cu ajutorulŭ unei corăbii de rĕsboiu americane, regina invocă hotărîrea poporului sĕu credinciosŭ şi arbitragiulŭ guvernului americanŭ şi alŭ puterilorŭ europene. Dér atâtŭ guvernulŭ Statelorŭ-Unite, câtŭ şi puterile europene rĕspunseră, că cestia din Hawai e de natură absolutŭ internă, în care nu potŭ şi nu vorŭ sĕ se amestece.

Pe timpulŭ dér, când Lilinokalani se retrăsese la moşia ei Waikiki, domnea în Honololu preşedintele provisorŭ alŭ Republicei, *Standford Pallard Dole*, unŭ fostŭ procurorŭ alŭ lui Kalakaua. In Iulie anulŭ trecutŭ trebuia sĕ se facă alegerea unui preşedinte definitivŭ. Dér pentru ca Americanii sĕ fiă sigurĭ de resultatulŭ scrutinului, se admiseră la votŭ numai acei cetăţenĭ, carĭ juraseră, că recunoscŭ Republica, ast-felŭ, că din 60,000 de alegĕtorĭ (18,000 indigenĭ, 15,000 Europenĭ, 24,000 Japonezĭ etc.), numai 3000 de persóne îşĭ putură depune buletinele de votŭ. Naturalŭ, că aceştia aleseră ca preşedinte pe favoritulŭ lorŭ Standford Pallard Dole.

Terorismulŭ întrebuinţatŭ de grupulŭ americanŭ provocă pretutindenĭ nemulţămirĭ şi amărăciunĭ, şi în ḍiua de 6 Ianuarie a. c. isbucnì o revoltă pe moşia Waikiki. In capulŭ revoltei se afla fostulŭ comandantŭ alŭ gardei regale, *Samuel Nowlein*. La începutŭ părea, că rĕscóla va reuşi, miculŭ detaşamentŭ din Waikiki alŭ trupelorŭ guvernului fŭ respinsŭ şi tóte lăsau sĕ se crédă, că prietenii reginei vorŭ câştiga causa. Dér comandantulŭ trupelorŭ republicane avù ideia sĕ telefoneze la Honololu după ajutóre. Acestea sosiră, şi în curênd partisanii dinastiei fură parte fugăriţĭ, parte făcuţĭ prisonierĭ. *Ostermann*, unŭ adiotŭ alŭ reginei, însuşĭ fŭ arestatŭ şi la o perchisiţiă făcută în casa lui, se găsiră arme şi muniţiunĭ aduse de unŭ vaporŭ englezescŭ din Canada. Descoperirea acésta hotărî pe preşedintele republicei sĕ proclame starea de asediu, sĕ arunce în închisóre 150 de partisanĭ ai reginei şi pe însăşĭ Majestatea Sa La 20 Ianuarie a. c. Lilinokalani fŭ silită sĕ recunóscă republica. Totuşĭ adepţii ei fură judecaţĭ după legile marţiale şi mai mulţĭ din ei, între carĭ Nowlein, condamnaţĭ la mórte, dér esecutaţĭ deocamdată numai în eftigie, pentru că stăpânitorii insulei se temŭ de o rĕscólă a întregei populaţii. La începutulŭ lunei Februarie fŭ judecată şi Lilinokalani. Aci ea declară, că nu sciuse nimicŭ de tótă rĕscóla şi contestă competinţa tribunalului. Acesta însĕ o condamnă la cincĭ anĭ închisóre şi 5000 dolarĭ amendă.

Probabilŭ, că ex-regina nu va mai părăsi puşcăria, căcĭ viclenii Yankeĭ vorŭ sci sĕ o ţină departe de poporulŭ, care o iubesce.

Scirĭ telegrafice.

Neutra, 8 Martie. Agitaţia electorală prin comune este atâtŭ de mare, încâtŭ a trebuitŭ sĕ se recuireze miliţiă din Pojunŭ, care va rĕmânĕ aicĭ până după alegerĭ, de-óre-ce posesorii de pămêntŭ se temŭ de escese din partea ţĕranilorŭ agitaţĭ.

Viena, 8 Martie. Circuléză totŭ felulŭ de faime despre *consiliulŭ ministerialŭ* de erĭ, ţinutŭ sub presidenţia monarchului. Se ḍice, că cestiunea gimnasiului dela *Cilli* şi călĕtoria cardinalului *Schönborn* la Roma au formatŭ obiectulŭ desbaterilorŭ. Mai departe se ḍice, că unii dintre miniştri şĭ-au manifestatŭ intenţiunile lorŭ seriόse de-a demisiona. Privitorŭ la misiunea cardinalului Schönborn se afirmă, că nu ar corespunde tradiţiunilorŭ sântului scaunŭ, decă Papa ar face óre-care manifestaţiă, fără de-a esamina mai întâiu în modŭ obiectivŭ starea lucrurilorŭ. Papa va aştepta sĕ audă mai întâiu părerea congregaţiunei episcopale, şi numai după aceea va lua hotărîrĭ definitive.

Berlinŭ, 8 Martie. Impĕratulŭ *Wilhelm* ḍise generalului *Manteuffel*, că *nu póte permite sĕ se scumpéscă pânea ómenilorŭ săracĭ.*

Berlinŭ, 8 Martie. Preşedintele Reichstagului chiămà la ordine pe deputatulŭ *Ahlwartt*, pentru vorbele sale de alaltăerĭ, pronunţate cu privire la Jidanĭ.

Parisŭ, 8 Martie. In cameră făcù boulangistulŭ *Richard* reproşurĭ guvernului pentru-că acesta trimite vase de rĕsboiu la Kiel; prin acésta, ḍise, i-se pregătesce poporului francesŭ cea mai mare umilire dela 1870 încóce.

DIVERSE.

Unŭ vulcanŭ în mijloculŭ mărei. In adunarea din urmă a societăţii geografice franceze, d-lŭ Wenikow a raportatŭ despre unŭ interesantŭ fenomenŭ alŭ naturei. Invĕţatulŭ francesŭ a descoperitŭ în Marea-caspică unŭ munte, care voméză focŭ. Foculŭ aruncatŭ din acestŭ vulcanŭ ajunge aprópe până la suprafaţa mărei. Diametrulŭ craterului este de şése metri. Muntele e fórte ţepişŭ şi când Wenikow se uita la elŭ, a vĕḍutŭ fórte multŭ lavă aruncatŭ din acestŭ munte.

Literatură.

In tipografia „A. Mureşianu“ din Braşovŭ a apărutŭ: **Povestirĭ economice** despre grădinăritŭ, economia câmpului, vieritŭ şi păduritŭ, de *Ioanŭ Georgescu.* O carte fórte folositóre pentru plugarĭ, scrisă în stilŭ uşorŭ de priceputŭ. Cartea are 136 pag. şi costă 25 cr. De vênḍare la tipografia „A. Mureşianu“ în Braşovŭ, şi la autorulŭ în Scorei (p. u. Alsó-Porumbák).

*

Aliteraţiunea în limbile romanice este titlulŭ unei nouĕ cărţĭ, apărute în *tipografia naţională* din Iaşĭ (Str. Alexandri 11). Autorulŭ ei este d-lŭ *Ovidiu Densuşianu.* Form. mare 8° de 96 pag. Preţulŭ 1 leu 50 banĭ.

*

Poesii. O frumósă colecţiune de poesii, datorite d-lui *Iónŭ N. Romanŭ*, a apărutŭ în editura librăriei *Carol Müller* din Bucuresci (Calea Victoriei 53). Conţine vre-o 70 de poesii şi costă esemplarulŭ 2 lei 50 banĭ.

---

urmaşului d-tale, sĕ-ţĭ continuezĭ activitatea în înţelesulŭ acesta şi încă cu deplină energiă, nebăgândŭ în sémă nicĭ unŭ interesŭ lateralŭ.

„Datŭ în Debreţinŭ, 11 Maiu 1849
„Gubernatorulŭ ţĕriĭ
„*Ludovicŭ Kossuth m. p.*“

Ce vedemŭ déră din acestŭ ordinŭ alŭ lui Kossuth? Vedemŭ lămuritŭ, că elŭ n'avea de gândŭ sĕ pacifice pe Românĭ, decâtŭ prin esterminare cu glonţŭ şi sabiă; că Dragoşŭ a jucatŭ unŭ rolŭ cu douĕ feţe şi că armistiţiulŭ promisŭ de elŭ, a fostŭ numai unŭ pretextŭ viclénŭ, de a ne băga noi de bună voiă în cursa inimicului. Mare dreptate avea Axente, când îmĭ ḍicea, că pacea, ce ni-o oferescŭ Ungurii, e mórtea nóstră.

Dér Dumneḍeu şi deşteptăciunea nóstră au rĕsbunatŭ după meritŭ viclenia, reinţea şi perfidia duşmanului. Rĕsplata acésta a costatŭ multe jertfe de vieţĭ omenescĭ, sânge multŭ a cursŭ pentru a sigila gloria armelorŭ nóstre, — însĕ unde în istoriă amŭ vĕḍutŭ victoriĭ fără sânge şi gloriă fără jertfe?!

(Va urma).

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Cursulŭ la bursa din Viena.

Din 7 Martie 1895.

Renta ung. de aurŭ 4% . . .	124.20
Renta de corône ung. 4% . . .	99.10
Impr. căil. fer. ung. în aurŭ $4^1/_2$% .	127.50
Impr. căil. fer. ung. în argint $4^1/_2$%	104.40
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.40
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	98.—
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.25
Im r . ung. cu premii. . . .	162.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	152 75
Renta de hârtie austr.	101.45
Renta de argint austr.	101.40
Renta de aur austr.	125.10
Losurĭ din 1860	157.75
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	1073.—
Acţii de-ale Băncei ung. de creditŭ.	462.75
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	392.25
Napoleondori.	$9.79^1/_2$
Mărcĭ imperiale germane . . .	60.42
London vista	123.70
Paris vista	49.—
Rente de corône austr. 4% . . .	101.30
Note italiene.	46.60

Cursulŭ pieţei Braşovŭ.

Din 8 Martie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.74	Vênd.	9.77
Argint român.	Cump.	9.65	Vênd.	9.68
Napoleon-d'orĭ	Cump.	5.75	Vênd.	—.—
Galbenĭ	Cump.	5.84	Vênd.	5 89
Ruble rusescĭ	Cump.	1,31	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	60.—	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria Nicolae Ciurcu.

Birourile: Têrgulŭ boteloră nr. 22, etagiulŭ I.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.